

นวัตกรรมการบริหารจัดการเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชน จังหวัดราชบุรี

INNOVATION IN MANAGES EMPOWERING ABOUT MORALITY AND ETHICS OF CHILDREN
AND YOUTH, RATCHABURI PROVINCE

จิรพรรณ นิลทองคำ

Jeerapan Niltongkam

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

Muban Chombueng Rajabhat University

E-mail: Jeenil641@gmail.com

Received 23 April 2023; Revised 30 June 2024; Accepted 30 June 2024.

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน 2) ศึกษาการส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน 3) นำเสนอแนวทางการบริหารจัดการเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนจังหวัดราชบุรี การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นจากประชากรในพื้นที่จังหวัดราชบุรี 5 กลุ่ม จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการโดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 30 คน เลือกแบบเจาะจง และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์แบบอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีระดับคุณธรรมจริยธรรมสูงสุด ได้แก่ ด้านจิตอาสา ด้านสุจริต ด้านวินัย และด้านพอเพียงตามลำดับ 2) การส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสถาบันครอบครัวแสดงบทบาทสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาตามลำดับ 3) นวัตกรรมการบริหารจัดการเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนจังหวัดราชบุรี เรียกว่า สามสะพาน ได้แก่ สะพานครอบครัวเข้มแข็ง สะพานวัดเคร่งครัด และสะพานโรงเรียนเข้มข้น

คำสำคัญ : นวัตกรรมบริหารจัดการเสริมพลัง; คุณธรรมจริยธรรม; เด็กและเยาวชน.

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the level of morality and ethics of children and youth in present time. 2) study of the promotion and development of morality

and ethics in children and youth of family institutions, religious institutions, and educational institutions in present time. 3) presentation of innovative management to empower morality and ethics of children and youth in Ratchaburi Province. This research was conducted with mixed methods. For quantitative part, the sample group of this research comprised 5 groups of population in Ratchaburi 400 persons by stratified random sampling. For qualitative part, non-participatory observation and in-depth interview were conducted 30 people in total. The data were analyzed by using content analysis.

The research findings were as follow: 1) The current level of morality and ethics of children and youth as a whole at a high level when considering each aspect, it was found that the aspects with the highest level of morality and ethics were volunteerism, honesty, discipline, and sufficiency respectively. 2) The promotion and development of morality and ethics in children and youth of family institutions, religious institutions, and educational institutions in present time, the overall picture was at a high level. And the family institution plays the highest role followed by academy and religious institutions respectively. 3) Innovation in manages empower morality and ethics of children and youth in Ratchaburi Province was called the Sam Saphan, namely the strong family bridge, strict temple bridge and concentrated school bridge.

Keywords : Innovative in manages empowering; Morality and Ethics; Children and Youteh.

บทนำ

เด็กและเยาวชนเป็นทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ ต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้มีความรู้ มีสติปัญญา มีทักษะชีวิต มีคุณธรรม มีวินัยและความรับผิดชอบ รวมถึงทักษะที่สอดคล้องกับสังคมในอนาคต เพื่อสร้างเสริมให้พวกเขาเป็นเสาหลักด้านบุคคลากรในการสร้างเสริมความเจริญเติบโต มั่นคง มีความงดงามในการมีส่วนร่วมการพัฒนาประเทศ การพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2580 ที่เป็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปี รวมทั้งได้บูรณาการนโยบาย “ประเทศไทย 4.0” เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยเน้นให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเหมาะสมตามช่วงวัย ทั้งด้านสุขภาพกาย ใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 รวมทั้งมีความเป็นพลเมืองสร้างสรรค์ที่สามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และมีส่วนร่วมในฐานะภาคีที่มีพลังในกระบวนการพัฒนาสังคม (National Child and Youth Development Promotion Committee., 2018)

ทว่าบริบทกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้วัฒนธรรมที่หลากหลายจากต่างประเทศไหลเข้ามาในหลายช่องทาง ส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่มีสภาพจิตใจอ่อนแอและภูมิคุ้มกันทางสังคมบกพร่อง ขาดวิจารณญาณในการตัดสินใจในการคิดวิเคราะห์ รับค่านิยมหลากหลายจนเป็นความสับสนและเกิดปัญหาการดำเนินชีวิต แสดงประพฤติกรรมที่กลายเป็นคนขาดคุณธรรมจริยธรรม ตัวอย่างข้อมูลสถานการณ์คุณธรรมและการขับเคลื่อนสังคมคุณธรรม 8 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง [Moral Center (Public Organization), 2017] พบว่าปัญหาด้านคุณธรรม 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) ปัญหาคนรุ่นใหม่ไม่ค่อยมีสัมมาคารวะ ไม่เคารพผู้ใหญ่ 2) ปัญหาพฤติกรรมวัตถุนิยม บริโภคนิยม ไม่มีความพอเพียง 3) ปัญหาขาดระเบียบวินัย ไม่เคารพ กติกา กฎหมาย 4) ปัญหาจิตสำนึกสาธารณะ ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม และ 5) ปัญหาความซื่อสัตย์สุจริต การทุจริตคอร์รัปชัน ความคิดเห็นด้านการส่งเสริมคุณธรรม 5 อันดับแรก คือ 1) การดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง 2) ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในความถูกต้อง ต่อหน้าที่และบุคคลทั่วไป 3) ความกตัญญู กตเวทิตา 4) ความมีสัมมาคารวะและการมีจิตอาสา และ 5) มีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม การสร้างเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชนนับเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกฝ่ายต้องให้การร่วมมือกัน โดยเฉพาะสถาบันหลักของสังคมที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชน คือสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และศาสนาที่ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน

จังหวัดราชบุรีเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีเด็กและเยาวชนยังประสบปัญหาอันแสดงให้เห็นถึงความไม่เข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรมจริยธรรม ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคม ข้อมูลจำนวนมารดาวัยรุ่นที่ได้รับการช่วยเหลือปี 2560-2562 (Home for Children and Family in Ratchaburi Province, 2022) จำนวนมารดาวัยรุ่นจังหวัดราชบุรี อายุต่ำกว่า 14 ปี มีจำนวน 101 คน อายุ 15-17 ปี จำนวน 939 คน อายุ 18-20 ปี จำนวน 1995 รวมจำนวนมารดาวัยรุ่นที่ควรกำลังศึกษาเฉพาะที่ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ มีจำนวนมากถึง 3,035 คน ข้อมูลสื่อมวลชน เด็กอาชีวะยกพวกไล่ตีกันกลางถนนในตัวเมืองราชบุรี สร้างความวุ่นวายและสร้างความหวาดกลัวให้แก่ประชาชนที่ใช้รถใช้ถนนเกรงจะโดนลูกหลง และคลิปดังกล่าวได้มีการแชร์ออกไปจำนวนมาก รวมทั้งมีผู้เข้ามาแสดงความคิดเห็นต้องการให้หน่วยงานเข้ามาช่วยแก้ปัญหาเด็กช่างตีกันรายวันอย่างจริงจัง (MGRonline, 2019) วัยรุ่นยกพวกไล่ตีกันกลางถนน บริเวณหน้าตลาดนัดทุ่งโป ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี กระโดดหนีคู่กรณีขึ้นรถจักรยานยนต์ เสียหลักล้มถูกรถบรรทุกพลิกเบดล้อเฉี่ยวชนได้รับบาดเจ็บสาหัส 1 คน (Stadium News 7 colors, 2021) ทั้งนี้นายแพทย์เกียรติภูมิ วงศ์รจิต อธิบดีกรมสุขภาพจิต กล่าวว่า ปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่นในสังคมไทยที่ปรากฏผ่านทางสื่อต่าง ๆ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเกิดจากการทะเลาะวิวาท ชกต่อย ทำร้ายร่างกาย การพกพาอาวุธ โดยเฉพาะพฤติกรรมทะเลาะวิวาทเป็นกลุ่ม หรือที่เรียกว่า “ยกพวกตีกัน” สาเหตุของความขัดแย้งและการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่นมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้ 1) สาเหตุส่วนบุคคล การศึกษาพบว่า ความรุนแรงส่วนใหญ่เกิดขึ้นโดยวัยรุ่นชาย ได้แก่ การมีพฤติกรรมเกเร ก้าวร้าว ความโกรธบันดาลโทสะ คึกคะนอง ขาดความอดทนควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ 2) สาเหตุที่เกิดจากครอบครัว เช่น พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน ครอบครัวไม่อบอุ่น พ่อแม่แยกทางกัน ครอบครัวเข้มงวดหรือตามใจเกินไป (Department of Mental Health, 2019) นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนมีปัญหาด้านยาเสพติดจากข้อมูลสื่อมวลชนพบว่า วัยรุ่น 36 คน มั่วสุมปาร์ตี้วันเกิดที่รีสอร์ทแห่งหนึ่งใน ตำบลท่าชุมพล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ถูกจับกุมพร้อมยาเค 11 ซอง (Story this morning, 2021) นอกจากนี้สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ข้อมูลช่วง

ตุลาคม 2564 ถึง มิถุนายน 2565 พบมีการระบาดของยาบ้ามากที่สุด และยึดทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับคดีได้กว่า 260 ล้านบาท (Worapach, 2022) ทั้งนี้กลุ่มเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่ใช้ยาเสพติดเนื่องจากมีพฤติกรรมอยากรู้ อยากรอง ส่องผลทำให้มีปัญหาด้านการเรียน การเข้าสังคม ปัญหาในครอบครัว ปัญหาสุขภาพจิต นำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ทั้งนี้ (จันทนา อุดม, หะริน สัจเจย์, นงนุช ไพบูลย์รัตนานนท์ และ ไพโรจน์ บุตรชีวัน, 2016) หลักการเกี่ยวกับสถาบันหลักของสังคมกับการพัฒนาเยาวชน ดังนี้ สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานสำคัญ ประกอบด้วยบิดามารดา เป็นบุคคลสำคัญมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรตั้งแต่แรกเกิด ปลูกฝังกล่อมเกลา และส่งเสริมให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ ตลอดจนมีพฤติกรรมที่ปรารถนาโดยผ่านขบวนการอบรม เลี้ยงดูจากครอบครัว สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญรองลงมาจากสถาบันครอบครัว มีหน้าที่สำคัญ คือ ส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมเกิดความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ ให้เป็นคนดี มีศีลธรรม มีค่านิยมที่ดีงาม รู้จักสิทธิหน้าที่ที่ตนพึงปฏิบัติต่อสังคมและประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปสังคมชีวิตการศึกษาของเยาวชนมีช่วงระยะเวลายาวนานหลายปี เยาวชนแต่ละคนใช้เวลาวันละหลายชั่วโมงอยู่กับครู ดังนั้น โรงเรียนที่ดีควรส่งเสริมนิสัยและบุคลิกภาพที่ดีของนักเรียน ศาสนาเป็นทุนทางสังคมที่มีค่าอีกหนึ่งด้านประกอบด้วยคำสอนความเชื่อ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัด และคณะสงฆ์ มีหน้าที่เป็นศูนย์รวมความศรัทธา สร้างแบบแผนแนวทางการดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคม ส่งเสริมศีลธรรมจรรยาแก่เด็กและเยาวชน รวมทั้งคนในชุมชนด้วยการอบรมสั่งสอนโดยตรง หรือจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ หรือวันพระ หรือยุวพุทธิกสมาคม หรือสมาคมทางศาสนาอื่น ๆ เพื่ออบรมให้ความรู้ทางศาสนา โดยสม่ำเสมอทั่วถึง รวมทั้งชักชวนให้บิดามารดา ผู้ปกครองทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชนในการปฏิบัติทางศาสนาตามโอกาสอันควร ทั้งนี้บทบาทพระสงฆ์แบ่งเป็น 2 แนวทางคือ 1) บทบาทหลัก หรือบทบาทโดยตรงของพระสงฆ์ คือ การเป็นผู้นำชุมชนในทางด้านจิตใจส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมสติปัญญาที่ถูกต้องแก่ชุมชนเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งเป็นรากฐานความเจริญ ความสุขอย่างแท้จริงของสังคม 2) บทบาทรองอาจแนะนำประชาชนในท้องถิ่นให้เห็นสู่ทางการพัฒนาด้านวัตถุที่เหมาะสมหรือเป็นผู้ประสานรวมตัวชาวบ้านในการพัฒนาและอาจใช้วัดเป็นสถานที่รวมกลุ่ม และอีกบทบาทของพระสงฆ์ คือ ธรรมทาน การให้ธรรมะ คือ ความจริงกับความดีงาม (Phrakru Nontha Mongkhon Wisit, 2016) บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กไทย ตำบลหนองหลัก อำเภอยะโยน จังหวัดอุดรธานี พบว่า พระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่สังคม สามารถชี้นำสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีความสมัครสมานสามัคคี รู้จักการใช้ชีวิตที่ดีตลอดถึงการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม พระสงฆ์จึงเป็นที่เคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนตั้งแต่สมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นการเสริมพลังเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะพ่อแม่ต้องอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียน พระสงฆ์และวัดเป็นส่วนสนับสนุนสำคัญ ดังนั้นการหาแนวทางในการเสริมพลังด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนนับเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องศึกษาเพื่อผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ให้เด็กและเยาวชนเป็นบุคลากรที่มีคุณค่าของประเทศ โครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการบริหารจัดการเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน จังหวัดราชบุรี จึงดำเนินการขึ้นเพื่อหาแนวทางที่ดีในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนให้มีความคิด การประพฤติตนที่ถูกต้อง ดีงาม มีคุณค่าที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อตอบคำถามวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาการส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนจังหวัดราชบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อทบทวนแนวคิดทฤษฎีในการนำศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (2018) ได้ให้ความหมายของคำว่า แนวทางการบริหารจัดการ หมายถึง แนวคิด หลักการ วิธีการ รวมทั้งแนวทางต่าง ๆ ในการพัฒนาศักยภาพ บุคลากร ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ กฎหมายและมาตรการ และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นสิ่งใหม่ ๆ สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา

1. สถาบันครอบครัว คำว่า “ครอบครัว” มีความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (Office of the Royal Institute, 2020) หมายถึง สถาบันทางสังคมพื้นฐานที่มนุษย์สร้างขึ้นจากความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ประกอบด้วยสามีภรรยาและหมายรวมถึงลูกด้วย ครอบครัวจะมีลักษณะประกอบด้วยคนมากกว่า 1 คนขึ้นไป ที่มีความผูกพันกันทางสายโลหิตหรือกฎหมาย โดยความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม และสมาชิกในครอบครัว จะมีบทบาทตามที่สังคมให้ความหมาย เช่น บิดา มารดา บุตร

บทบาทของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีคุณภาพและสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมั่นใจ บทบาทของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูจึงไม่ใช่แค่การอบรมเลี้ยงดูทางร่างกายและวัตถุภายนอกหากแต่รวมการอบรมเลี้ยงดูทางจิตใจและทัศนคติของเยาวชนให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ลักษณะวิธีการที่ครอบครัวใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก 1) วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและการสนับสนุน 2) วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล 3) วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว และ 4) การเป็นแบบอย่างที่ดี

2. สถาบันการศึกษา เป็นสถาบันสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับแบบแผนการขัดเกลาและการถ่ายทอดวัฒนธรรม การให้ความรู้ และการฝึกทักษะอาชีพ เพื่อความเป็นสมาชิกที่เหมาะสมของสังคม กลุ่มสังคมในสถาบันการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน มหาวิทยาลัย อันเป็นสถาบันที่เป็นมาตรฐานที่สุดของมนุษย์ในการให้การศึกษา เป็นสถานที่อบรมบ่มเพาะเพราะว่าโรงเรียนได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทที่มีประสิทธิภาพในการให้การศึกษาแก่สมาชิกของสังคม (Suwannapha, S., 2001) ทางด้านครู คือ ผู้สร้างวิญญาณของเด็ก เด็กเติบโตเป็นคนทั้งโลก (Buddhadāsa Bhikkhu, 2002) ครูจึงเป็นผู้สร้างโลกทั้งสาม ดังนี้ 1) สังขารโลก ครูปรุงแต่งกาย วาจา ใจของบุคคลให้ถูกต้องตามที่ควรเป็นและเป็นสุข 2) สัตว์โลก ครูสอนคนให้เป็นอารยชนพลเมืองดี 3) โอกาสโลก หน้าที่ของครูไทยในการสั่งสอน อบรมเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีความรู้และความประพฤติดีสรุปได้ดังนี้ (Akaraborworn, T., 2002 & Sucharitakul, A., 1999) 1. สั่งสอน ฝึกฝน อบรม บ่มนิสัยศิษย์ 2. ให้ศึกษาเล่า

เรียนดี 3. บอกศิลปะให้สิ้นเชิงไม่ปิดบังอำพราง 4. ยกย่องให้ปรากฏในหมู่เพื่อน 5. ครูต้องเป็นผู้สร้างและมีมนุษยสัมพันธ์อันดี 6. ครูต้องป้องกันภัยในทิศทั้งหลายแก่ศิษย์ 7. เป็นนักพัฒนาสังคมและบุคคล

3. สถาบันศาสนา เป็นแบบแผนของความคิดการกระทำในเรื่องเกี่ยวกับจิตใจ ความเชื่อทางสังคม ทางศาสนา เป็นสถาบันที่ครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ เช่น การปฏิบัติของฆราวาสต่อภิกษุ พิธีกรรมต่าง ๆ ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ และเกี่ยวกับชีวิตในโลกนี้โลกหน้า สัญลักษณ์และค่านิยม สัญลักษณ์ของสถาบัน ศาสนาย่อมแตกต่างกันไปตามศาสนาที่สมาชิกยอมรับนับถือ พระสงฆ์จัดเป็นหนึ่งในพระรัตนตรัย ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ โดยพระสงฆ์ในพระรัตนตรัย หมายถึง เฉพาะพระอริยสงฆ์ คือ บุคคลไม่ว่าคฤหัสถ์ หรือนักบวช และไม่ว่ามนุษย์ หรือเทวดาที่ปฏิบัติธรรมจนได้บรรลุมรรคผล ทั้งนี้พระสงฆ์มีบทบาทแบ่งออกเป็นพระนักเทศน์ พระธรรมทูต พระธรรมจาริก พระวิทยากร พระวิปัสสนาจารย์ พระนักพัฒนา เป็นต้น ทั้งนี้บทบาทของคณะสงฆ์ นับตั้งแต่เจ้าอาวาส พระเถระผู้ใหญ่จนถึงพระสงฆ์ในทุกลำดับชั้นไว้ดังนี้ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ หรือการสร้างคนให้ได้รับการศึกษา ด้านการเผยแผ่ ด้านการสร้างคนให้มีคุณธรรม พัฒนาจิตวิญญาณของมนุษย์ ด้านผู้นำการพัฒนา ช่วยพัฒนาชุมชนให้เป็นแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง เป็นผู้นำด้านพัฒนาชนบท ด้านสาธารณสงเคราะห์ และด้านการศึกษา

4. แนวคิดการเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชน คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์สำหรับสังคมไทย (National Moral Promotion Committee, 2020) เพื่อนำสู่ความเป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” 4 ประการ คือ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา มีความหมายดังนี้

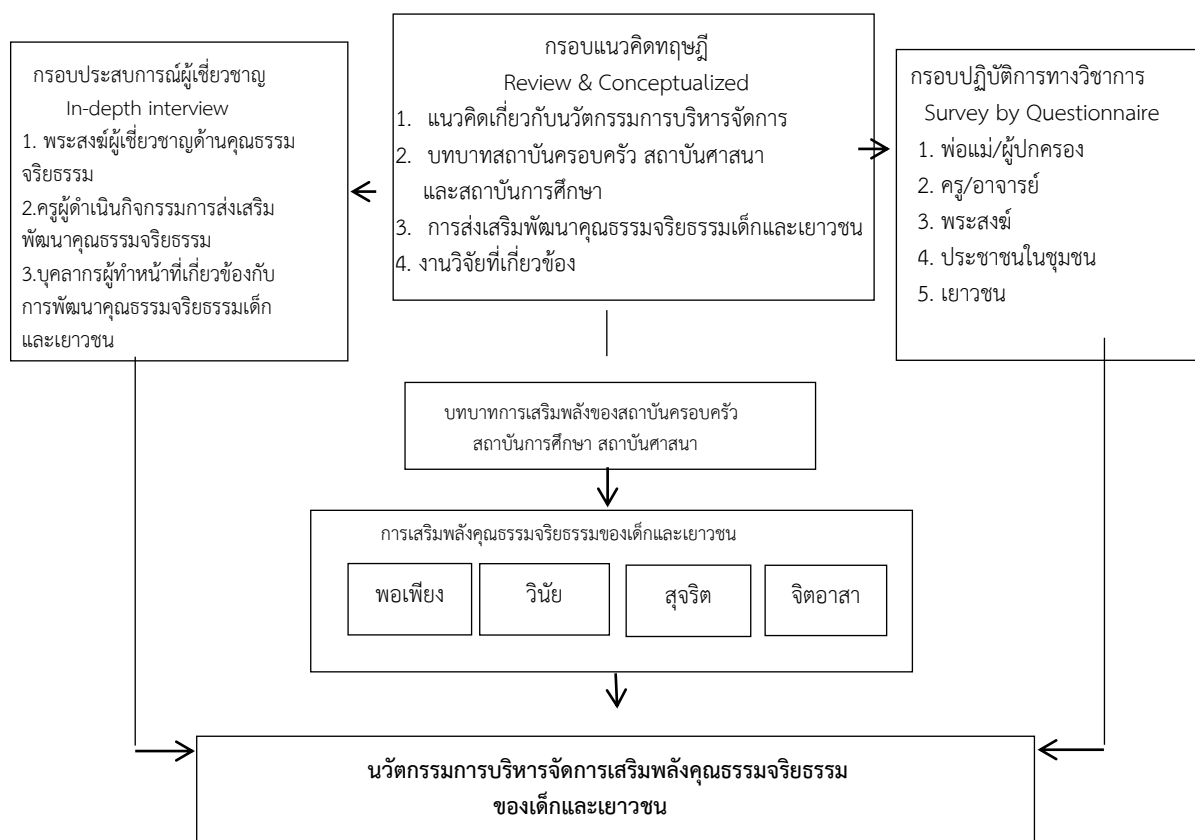
4.1 พอเพียง ได้แก่ 1) มีความพอประมาณ พอควร พอดีพออยู่ พอกิน 2) ไม่โลภ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น สังคม และสิ่งแวดล้อม 3) มีเหตุมีผล ใช้ความรู้อย่างรอบคอบรอบด้าน คำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น 4) มีภูมิคุ้มกันที่ดีรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง 5) มีความสงบ

4.2 วินัย ได้แก่ 1) มีความรับผิดชอบและปฏิบัติ ตนตามหน้าที่ของ พลเมืองดี 2) ปฏิบัติตนตามกติกา ขององค์กรและที่สังคมกำหนด 3) ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกากา จริยธรรม จรรยาบรรณของวิชาชีพ 4) เคารพต่อกฎหมาย

4.3 สุจริต ได้แก่ 1) ซื่อตรง ซื่อสัตย์ ยึดมั่น ยืนหยัดในการรักษาความจริง ความถูกต้อง ความเป็นธรรม 2) ไม่สนับสนุน ไม่ร่วมมือ ไม่ยินยอม และต่อต้านการทุจริต ด้วยความ กล้าหาญ 3) ใช้ดุลยพินิจที่ถูกต้องในการปฏิบัติต่อบุคคลอื่น อย่างเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ 4) ขับเคลื่อนสังคมสู่ความดีงาม และมีธรรมาภิบาล ด้วยการพูด การกระทำ และการปฏิบัติหน้าที่

4.4 จิตอาสา ได้แก่ มีจิตใจและลงมือทำด้วยความรัก ความสามัคคีเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ของสังคม ของประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ทำความดีเพื่อความดีเอื้ออาทรต่อคน/สังคม โดยมีได้หวังผลตอบแทน 3) กตัญญูรู้คุณต่อแผ่นดินที่เกิด และผู้มีพระคุณ 4) ไม่นิ่งดูดายต่อการช่วยเหลือ สังคมและผู้คนจนเป็นนิสัย

จากองค์ความรู้ดังกล่าวข้างต้น สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบกระบวนการวิจัย

ที่มา: Researcher, 2022

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบผสม (Mixed method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณก่อน

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการคำนวณครั้งนี้อยู่ในช่วงอายุ 13 ปี ถึง 60 ปี โดยนำมาจากข้อมูลของการคำนวณจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ที่ระบุว่า มีจำนวน 376,571 คน (Narcotics Control Office, 2020) ในการสุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการออกแบบวิธีการสุ่มตัวอย่างในลักษณะแบ่ง ชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยแบ่งตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 80 คน กลุ่มที่รวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) ผู้ปกครอง 2) ครูอาจารย์ 3) พระสงฆ์ 4) ประชาชนในชุมชน และ 5) เยาวชน รวมเป็น 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยใช้รูปแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) โดยแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ **เก็บรวบรวมข้อมูล** โดยกำหนดพื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูล เริ่มต้นจากการสุ่มพื้นที่ตำบลในแต่ละอำเภอ ถัดมาเมื่อสุ่มตำบลได้แล้วจึงเลือกหมู่บ้าน และขั้นตอนสุดท้ายทำการเลือกหลังคาเรือนที่มีบุคคลเข้าข่ายตามหลักเกณฑ์คือมีอายุระหว่าง 15 ปี ถึง 60 ปี โดยการสอบถามความสมัครใจผู้

ประสงค์ให้ข้อมูล และทำการตรวจสอบแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน **วิเคราะห์ข้อมูล**ที่ได้จากแบบสอบถามจากผู้ให้ข้อมูลของประชากรตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสังคมศาสตร์

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) สำหรับการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการนี้มีผู้รู้ทั้งหมดจำนวน 30 คน เน้นเลือกทำการเจาะลึกจากผู้มีคุณสมบัติโดยตรงและเกี่ยวข้องกับการเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดราชบุรี กลุ่มที่หนึ่งได้แก่ พระสงฆ์ผู้เชี่ยวชาญ เช่น เจ้าอาวาส พระวิทยากร อำเภอละ 1 รูป รวมเป็น 10 รูป กลุ่มที่สอง ได้แก่ ครูผู้สอนหรือทำกิจกรรมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษาในจังหวัดราชบุรี อำเภอละ 1 คน (หนึ่งโรงเรียน) รวมเป็น 10 คน กลุ่มที่ 3 บุคลากรภาครัฐในหน่วยงานที่ปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เช่น สำนักพระพุทธศาสนา พัฒนาสังคม อนุศาสนาจารย์ ผู้อำนวยการกองการศึกษาและวัฒนธรรมของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น จำนวน 10 คน ใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึก การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก **วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์** เน้นกระบวนการอุปมาน ใช้หลักการตีความหมายในเชิงตรรกะ (Analytical induction) กล่าวคือ จะทำการพิจารณาปรากฏการณ์ สัญลักษณ์ เนื้อหาที่เป็นประเด็นหลัก พร้อมกับหาคำอธิบายในเชิงเหตุและผลมาสนับสนุนเพื่อให้ได้ความหมายที่แท้จริง

ผลการวิจัย

การวิจัยแบ่งตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ระดับคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน เป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สรุปผล ดังนี้

1. ระดับคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีระดับคุณธรรมจริยธรรมสูงสุด ได้แก่ ด้านจิตอาสา ด้านสุจริต ด้านวินัย และด้านพอเพียงตามลำดับ ด้านพอเพียง ลำดับแรก ได้แก่ เด็กและเยาวชนมีภูมิคุ้มกันที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ด้านวินัยลำดับแรก คือ เด็กและเยาวชนมีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมือง ด้านสุจริต ลำดับแรกคือ เด็กและเยาวชนซื่อตรง ซื่อสัตย์ ยึดมั่น ยืนหยัดในการรักษาความจริง ความถูกต้อง ความเป็นธรรม ด้านจิตอาสา ลำดับแรกคือ เด็กและเยาวชนกตัญญูต่อแผ่นดินที่เกิดและผู้มีพระคุณ

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาการส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน เป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2 สรุปผล ดังนี้

2. การส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสถาบันครอบครัวแสดงบทบาทสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาตามลำดับ เปรียบเทียบแต่ละกลุ่ม กลุ่มครู/อาจารย์เห็นว่าสถาบันหลักทั้งสามมีการส่งเสริมในระดับมาก เป็นลำดับแรก รองลงมา คือ สถาบันศาสนา และสถาบันครอบครัว สำหรับกลุ่มเยาวชน และกลุ่มประชาชนในชุมชนมีความคิดเห็นในลำดับน้อยเรียงกันไป ระดับการส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนในปัจจุบันของสถาบันครอบครัว ลำดับแรก คือ พ่อแม่/ผู้ปกครองปฏิบัติอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นผู้มีความสุจริต ไม่คดโกง ทุจริตคอร์รัปชัน ระดับการส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนในปัจจุบันของสถาบันศาสนา ลำดับแรก คือ สอนด้วยการประพฤติปฏิบัติ

เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน ระดับการส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนในปัจจุบันของสถาบันการศึกษา ลำดับแรก คือ โรงเรียนและกำหนดขอบเขตกฎระเบียบ ข้อตกลงด้านคุณธรรมจริยธรรมและผลของการละเมิดที่ชัดเจน

3. นวัตกรรมการบริหารจัดการเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน ตอบวัตถุประสงค์ข้อ 3 สรุปผลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนจำเป็นต้องพัฒนาทักษะต่างๆ ในทุกด้าน ข้อค้นพบจากวิจัยนี้ได้แก่ ด้านหลัก ๆ 11 ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องเสริมพลังอย่างมากแก่เด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบัน ได้แก่ ศีลธรรม ความซื่อสัตย์ จิตสาธารณะ ความกตัญญู ความอดทน ขยันหมั่นเพียรหิริ โอตตัปปะ (ละอายและเกรงกลัวบาป) หน้าที่ ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัยสัมมาคารวะ สติระบบคิด ความเข้มแข็งทางจิตใจ การห่างไกลอบายมุข

ตอนที่ 2 บทบาทสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาในการเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชน เป็นดังนี้

1. การเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนและการพัฒนาบทบาทของสถาบันครอบครัว ได้แก่ สอนด้วยรัก ใส่ใจ เข้าใจ ให้เวลา แบบอย่างที่ดี วางระเบียบและไม่ให้ท้าย

2. การเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนและการพัฒนาบทบาทของสถาบันศาสนา ได้แก่ บทบาทครูพระ แบบอย่างที่ดี สร้างศรัทธา บรรยายกาศธรรมะ จัดพื้นที่การเรียนรู้

3. การเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนของสถาบันการศึกษา ได้แก่ ด้านเป็นแบบอย่างที่ดี สอนอย่างเข้าใจ สอนเน้นย้ำ เน้นการพัฒนาคุณธรรมในทุกมิติ มองประโยชน์เด็กเยาวชนเป็นหลัก รวมถึงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมคุณธรรม

ตอนที่ 3 นวัตกรรมการบริหารจัดการเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน

การบริหารจัดการเสริมพลังคุณธรรมเด็กและเยาวชน ต้องเป็นความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย และสถาบันทั้งสามต้องพัฒนาระบบคิดที่เน้นเป้าหมายการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม และเสริมพลังบทบาทหน้าที่ตนเองให้มีความเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง พระสงฆ์ ครู อาจารย์ ทั้งนี้ การเสริมพลังเด็กและเยาวชนต้องเป็นความร่วมมือร่วมใจของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันการศึกษา ไม่ใช่หน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ห่วงทำมาหากินปล่อยลูกไว้กับโรงเรียน คาดหวังกับโรงเรียนจนลืมหน้าที่ตนเอง หากแต่เป็นการประสานกันของทุกภาคส่วน การวิจัยนี้จึงเสนอแนวคิดใหม่ เรียกว่า **สามสะพาน** เปรียบทางเดินเด็กเยาวชนดังเดินข้ามเส้นทางลี้กแล้วแต่จะลี้กแตกต่างกันตามสถานะครอบครัว สถาบันทั้งสามเป็นดั่งสะพานที่พาพวกเขาก้าวข้ามไปยังผากฝั่งที่มั่นคง สะพานที่หนึ่งชื่อ วัดเคร่งครัด สะพานกลางชื่อ ครอบครัวเข้มแข็ง และสะพานที่สามชื่อ โรงเรียนเข้มข้น ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงนวัตกรรมการเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชน
ที่มา Researcher, 2022

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยขออภิปรายผล โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ระดับคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าด้านที่มีระดับคุณธรรมจริยธรรมสูงสุด ได้แก่ ด้านจิตอาสา ด้านสุจริต ด้านวินัย และด้านพอเพียง ตามลำดับ ประกอบการวิจัยเชิงคุณภาพผลการวิเคราะห์สามลำดับแรก ได้แก่ ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ ด้านสัมมาคารวะ ด้านความกตัญญู ทั้งนี้ พวงรัตน์ ชำนาญเลิศกิจ (2015) ศึกษาการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นนักเรียนต่อการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านความกตัญญู ด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการประหยัด และด้านความเมตตา ตามลำดับ การเป็นผู้มีความกตัญญู มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ มีความพอเพียงหรือการประหยัด การเป็นผู้มีเมตตา มีจิตอาสาเป็นสิ่งที่เด็กเยาวชนมีการปฏิบัติไม่ต่างกันไม่ว่าจะเป็นพื้นที่กรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดราชบุรีซึ่งเป็นพื้นที่วิจัย ตลอดจนเด็กเยาวชนทั่วประเทศ เพราะเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องมีไว้เป็นเส้นทางชีวิตและพัฒนาาระบบคิดที่ถูกต้อง

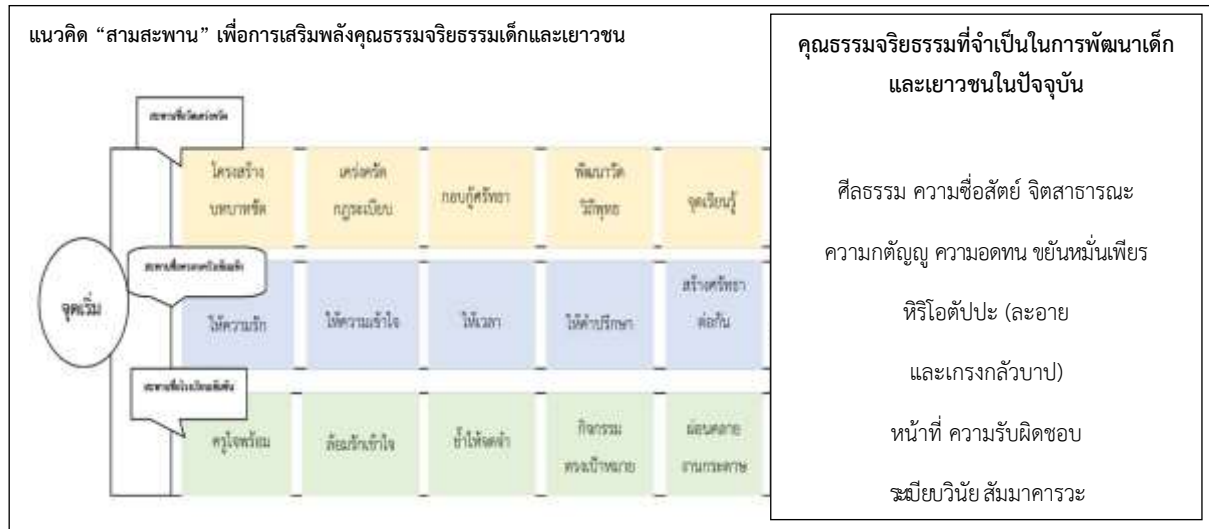
2. การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสถาบันครอบครัวแสดงบทบาทสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาตามลำดับ เปรียบเทียบแต่ละกลุ่ม กลุ่มครู/อาจารย์เห็นว่าสถาบันหลักทั้งสามมีการส่งเสริมในระดับมาก เป็นลำดับแรก รองลงมา คือ สถาบันศาสนา และสถาบันครอบครัว สำหรับเยาวชน และประชาชนในชุมชนมีความคิดเห็นในลำดับน้อยเรียงกันไป ระดับการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนในปัจจุบันของสถาบันครอบครัว มีระดับมากในทุกข้อ ลำดับแรกคือ พ่อแม่/ผู้ปกครองปฏิบัติอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นผู้มีความสุจริต ไม่คดโกง ทุจริตคอร์รัปชั่น รองลงมา พ่อแม่/ผู้ปกครองปฏิบัติอบรมสั่งสอนลูกให้มีวินัยที่ดี ระดับการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนในปัจจุบันของสถาบันศาสนา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีระดับมากในทุกข้อ

ลำดับแรก คือ สอนด้วยการประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน รองลงมา คือ เทศนาสั่งสอน คุณธรรมจริยธรรมอย่างเข้มแข็ง และระดับการส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนในปัจจุบันของสถาบันการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับมากในทุกข้อ ลำดับแรก คือ โรงเรียนและกำหนดขอบเขตกฎระเบียบ ข้อตกลงด้านคุณธรรมจริยธรรมและผลของการละเมิดที่ชัดเจน รองลงมา คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมและให้รางวัลนักเรียนที่ปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดี ทั้งนี้ แสง นิลนามะ (2021) พบว่าแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม ด้านจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบัน พฤติกรรมการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมด้านจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในศตวรรษที่ 21 มี 6 วิธี คือ เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากครอบครัว เรียนรู้จากโรงเรียนหรือสถานศึกษา เรียนรู้จากวัดหรือพระสงฆ์ เรียนรู้จากกิจกรรมของชุมชนและสังคม และเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบหรือบุคคลดลใจ ในด้านการเป็นเด็กและเยาวชนต้นแบบ แนวทางการส่งเสริมและการพัฒนาการเรียนรู้มี 6 วิธี คือ ทำเป็นแบบอย่าง ทำกิจกรรมในชั้นเรียน ลงมือช่วยเหลือคนอื่น ถอดบทเรียนสะท้อนตนเอง นำเสนอผลงานจิตสาธารณะ จิตอาสาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และปรับปรุงพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ การอบรมสั่งสอนของครอบครัว โรงเรียนหรือสถานศึกษา วัดหรือพระสงฆ์จึงนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการทำเป็นแบบอย่าง การสอนให้มีระเบียบวินัย และรู้จักลงมือช่วยเหลือคนอื่นนับเป็นการสร้างจิตอาสา จิตสาธารณะ ความมีเมตตา ทำให้พวกเขาเรียนรู้การทำความดีได้เป็นอย่างดี

3. นวัตกรรมการบริหารจัดการเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน เรียกว่า “แนวคิดสามสะพาน” เป็นนวัตกรรม ทั้งนี้ นวัตกรรม ตามนิยามจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน(2020) และแนวคิดของสมบัติ นามบุรี (2019) เป็นสิ่งที่ทำขึ้นใหม่ ความคิดและกระบวนการใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน หรือการพัฒนาดัดแปลงจากของเดิมให้ดีขึ้น อาจจะเป็นความคิด วิธีการ หรืออุปกรณ์ เป็นต้น และเมื่อนำมาใช้สามารถทำให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น แนวคิดสามสะพานเป็นคำใหม่ อันหมายถึง การประสาน ร่วมมือร่วมใจกันของบ้าน วัด โรงเรียนที่ไม่ห่างหายหรือแตกแยก ลดอคติ ร่วมมือร่วมใจ มีผู้เสียสละเป็นผู้นำ คอยประสาน คอยเกื้อกูลเอื้อเฟื้อต่อกัน ย่อมก่อให้เกิดการเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนได้อย่างไม่ยาก สถาบันครอบครัวได้แก่ สอนด้วยรัก ใส่ใจ เข้าใจ ใจเวลา แบบอย่างที่ดี วางระเบียบและไม่ให้ทำย สถาบันศาสนา ได้แก่ บทบาทครู พระ แบบอย่างที่ดี สร้างศรัทธา บรรยากาศธรรมะ จัดพื้นที่การเรียนรู้ และสถาบันการศึกษา ได้แก่ ด้านเป็นแบบอย่าง ที่ดี สอนอย่างเข้าใจ สอนเน้นย้ำ เน้นการพัฒนาคุณธรรมในทุกมิติ มองประโยชน์เด็กเยาวชนเป็นหลัก รวมถึงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมคุณธรรม ทั้งนี้ มณฑาทันที รอดคล้าย (2018) ศึกษาเฉพาะปัจจัยในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน เรียกว่า ปัจจัยความรักความเข้าใจในครอบครัว อันได้แก่ ความรักความเข้าใจ พุดคุย ปรีกษา โดยปัจจัยความรักความเข้าใจในครอบครัว ประกอบด้วย ความรัก ความเข้าใจ การเลี้ยงดู ปริมาณการพุดคุยสื่อสาร และความสุข พระอุดมเกียรติวิสุทธิธำมาโร (ทองปน) และ จิราภรณ์ ผันสว่าง (2016) ศึกษาทางด้านศาสนา การพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับเด็กและเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีด้วยกัน 5 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 ส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนา รูปแบบที่ 2 ส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รูปแบบที่ 3 ส่งเสริมการปฏิบัติธรรม รูปแบบที่ 4 ส่งเสริมการประกอบศาสนกิจและส่งเสริมการพัฒนา ชุมชนโดยยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และรูปแบบที่ 5 สมาคม องค์กร มูลนิธิ สถาบัน และ หน่วยงานที่มีกิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนา

สรุปองค์ความรู้

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สังเคราะห์เป็นแนวที่ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยทั้งสามข้อ และที่สำคัญได้เน้นวัดกรรมการจัดการเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชน จังหวัดราชบุรี ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงการสังเคราะห์องค์ความรู้จากการวิจัย

ที่มา: Researcher, 2022

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ สร้างฐานครอบครัวให้มั่นคงด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจ ระบบคิด และการศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษา นำวิชาศีลธรรมกลับมาบรรจุเป็นรายวิชาหลักนับเป็นประโยชน์ต่อการเสริมพลังคุณธรรมเด็กและเยาวชนได้มาก อีกทั้งกระบวนการสร้างครูผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องให้ความใส่ใจเป็นพิเศษ ครูเป็นผู้สร้าง ครูเป็นดั่งสะพาน ครูเป็นดั่งเรือจ้าง หากครูไม่มีคุณภาพคงไม่ต่างจากสะพานไม้ผุ ๆ หรือเรือจ้างมีรูรั่วพร้อมจมก่อนจะพาเด็กก้าวข้ามวิกฤตการณ์น้ำท่วมในสภาพสังคมปัจจุบันที่มีสิ่งยั่วยุมากมายให้พวกเขาไขว่เขว และหลงผิด พ่อแม่แต่ละรุ่นแต่ละวัยที่ได้รับการศึกษาแบบไม่สร้างความแข็งแกร่งทางระบบการคิดย่อมเป็นต้นแบบที่ดีได้ค่อนข้างยาก ดังนั้นผลการวิจัยนี้ให้ข้อเสนอแนะสำคัญคือ การปฏิรูปการศึกษา ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคนในชาติอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. การเสริมพลังคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนเป็นความเกี่ยวข้องกันของฝ่ายต่าง ๆ จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมแนวทางการสร้างความแข็งแกร่งตัวผู้สร้าง อันได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา เพื่อค้นหาแนวทางการสร้างครอบครัวแข็งแกร่ง วัดเครื่องวัด และโรงเรียนเข้มข้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยเหตุที่เจาะลึกต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน ทำไมเด็กและเยาวชนปัจจุบันไม่ใส่ใจกับการเคารพพ่อแม่ ผู้มีพระคุณ เรียกร้อง แสดงออกในทางที่ไม่เหมาะสมหลาย

ประการอันเป็นการทำลายวัฒนธรรมอันดีงามอย่างคนไม่เข้าใจคุณธรรมจริยธรรม สิ่งควรปฏิบัติ และหาแนวทางปรับเปลี่ยนระบบคิดให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม ถูกและควร

2.3 ศึกษาวิธีการเปลี่ยนระบบคิดของผู้มีบทบาทในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนให้มีความตระหนักถึงคุณค่าของเด็กและเยาวชนอันเป็นทุนมนุษย์ เป็นอนาคตของชาติ ศึกษาให้พบวิธีการเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอนที่มีพลังก่อให้เกิดระบบคิดที่ดีในตัวเด็กและเยาวชน ให้พวกเขามีเส้นทางเดินที่ถูกต้อง รู้จักใช้คุณธรรมจริยธรรมนำชีวิตและมีทัศนคติเชิงบวกต่อสังคมประเทศชาติ

References

- Akaraborworn, T. (2002). Being a Thai teacher. Bangkok: Kor.Pholphim.
- Buddhadāsa Bhikkhu. (2002). Ethics for teachers. Bangkok: Prasanmit.
- Chamnanlertkit, P. Study on promoting students to have morals, ethics, schoolElementary School, Pom Prap Sattru Phai District Office Bangkok. Buddhist Thesis Master's Degree in Educational Administration graduate school Mahachulalongkorn University Royal College.
- Department of Mental Health. (2019). Open the clues for 5 causes of "teenagers" quarreling and fighting each other. searched when September 2, 2020, from <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30076>
- Home for Children and Family in Ratchaburi Province. (2023). Number of teenage mothers who received assistance, year 2017-2019. searched when January 30, 2023, from <https://apps.hpc.go.th/dl/web/upFile/2020/>
- Mayor of Ratchaburi urgently discuss The cause of vocational children hitting each other in the middle of the road. (August 20, 2019). MGRonline. searched when January 30, 2023, from <https://mgronline.com/local/detail/9620000079621>
- Moral Center (Public Organization). (2017). The Moral Situation and Moral Social Movement 8 Province, lower northern region 1. searched when September 30, 2020, from <http://www.moralcenter.or.th/images/AS-P/N/>
- Namburi, S. (2019). Innovation and Management. Academic Research Journal, 2(2), 121-134.
- National Child and Youth Development Promotion Committee. (2018). Child development plan and National Youth No. 2 2017 – 2021 (Integrate child and youth development action plans National No. 2, 2017 – 2021). (2nd edition). Bangkok: J. S. Printing.
- National Moral Promotion Board. (2020). Guidelines for Implementing the Moral Promotion Master Plan National No. 1 (2016 - 2021). searched when October 2, 2020, from https://www.m-culture.go.th/buengkan/ewt_dl_link.php?nid=1260 46

- National Statistical Office. (2020). Population statistics for the year 2019, the number of population by age. searched when October 16, 2020, from https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/
- Nilnama, S. (2021). Guideline for Promotion and Development of Public Conscience Learning of Children and Youth in Modern Time. *Journal of Palisueksabuddhaghosa Review*, 7(3), 126-140.
- Office of the Royal Institute. (2020). Dictionary, Royal Institute Edition 2011. searched when August 22, 2020, from <http://www.royin.go.th/dictionary/>.
- Phrakru Nontha Mongkhon Wisit. (2016). Monk and Changing Social Developmental Role. *MCU Journal of Social Development*, 1(2), 20-31.
- Phrakru Panyadhammasathorn (kharom Dhitadhammo), Bamrungphak, S. and Phramaha Daosiam Vajirapanyo. (2019). THE ROLES OF BUDDHIST MONKS IN DEVELOPING MORALITY AND ETHICS FOR THE YOUTHS IN NONGLAK SUB-DISTRICT CHAI WAN DISTRICT UDONTHANI PROVINCE. *Journal of Buddhist Education and Research*, 5(2), 253-264.
- Phraudomkiat wisuthajaro/Thongpan & Phansawang, J. (2016). CREATE A MODEL FOR DEVELOPMENT AND PROMOTION OF MORALITY AND ETHICS AMONGST THE CHILDREN AND THE YOUTHS IN THE NORTHEASTERN REGION OF THAILAND. *Journal of Yanasangvara Research Institute*, 7(1), 20-30.
- Rodklai, M. (2018). Family factors influencing children's morals and ethics Thai Youth: A Case Study of Love and Understanding in Family Population characteristics of parents and Time. *Journal of Demography Journal*, 34(2), 17-35.
- Story this morning. (August 14, 2021). Arrested 36 Ratchaburi teenagers. Birthday party in the resort together with Ya Ke 11 packs. Color TV Channel 3. searched when January 30, 2023, from <https://www.youtube.com/watch?v=BQCOYY0JVqY>
- Suwannapha, S. (2001). School as a social system, Basic teaching materials study. 24th edition. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat
- Thrilling minute! teenagers fighting in the middle of the street Was hit by a truck, injured. (June 17, 2019). Stadium News 7 colors. searched when January 30, 2023, from <https://news.ch7.com/detail/516415>
- Udom, C., Saturday, H., Phaiboonratananont, N. & Butchiwan, P. (2016). Institution Principles of society and youth development. *Phranakhon Rajabhat Research Journal Humanities and Social Sciences*, 11 (2), 227-237.
- Worapach. (2022). Ratchaburi province meeting to monitor the prevention and solution of drug problems. searched when January 30, 2023, from <https://ratchaburi.prd.go.th>

